

Onderwerp

'Toekomstvisie gemeente Noordoostpolder 2030'

Voorgenomen besluit

1. Instemmen met de geactualiseerde 10 richtinggevende stellingen uit de Toekomstvisie 2030.
2. Deze geactualiseerde stellingen vaststellen als kader voor de ontwikkeling 'structuurvisie Noordoostpolder'

Advies raadscommissie

Aan de raad.

Status: ter besluitvorming

Inleiding

Voor u ligt de evaluatie van de 10 richtinggevende stellingen uit de 'Toekomstvisie gemeente Noordoostpolder 2030, ruimte voor kwaliteit'. De toekomstvisie Noordoostpolder 2030 is door de gemeenteraad vastgesteld op 24 oktober 2002 (No.13208-3), met als besluit de visie zonodig iedere raadsperiode te herijken.

De toekomstvisie biedt een analyse van Noordoostpolder en biedt het strategisch afwegingskader op hoofdlijnen voor het gemeentelijk ruimtelijk beleid, gevat in 10 stellingen. Dit kader kent een hoog abstractieniveau en wordt op verschillende terreinen uitgewerkt in concreter beleid, waaronder de structuurvisie. De toekomstvisie geeft de koers en richting van de gemeente aan bij haar ontwikkeling.

Op 31 maart 2009 heeft het college voorlopig ingestemd met de evaluatie van de toekomstvisie, de 10 geactualiseerde stellingen. Deze voorlopige instemming hield verband met de kaderstellende consultatie van de gemeenteraad in een raadsbrede commissievergadering op 2 april 2009.

Na de presentatie van de uitgevoerde evaluatie zijn de fracties in de gelegenheid gesteld om schriftelijk te reageren tot 21 april. De fracties van PvdA/GroenLinks, PU, CDA, ONS en VVD hebben hun reactie gegeven. De fractie van CU/SGP heeft aangegeven in dit stadium geen op- en/of aanmerkingen te hebben op de notitie. Naar aanleiding van deze reacties is de voorliggende notitie tot stand gekomen en heeft het college deze vastgesteld op 28 april 2009.

Diverse reacties en opmerkingen van de fracties zijn in deze fase van het proces nog niet verwerkt en zullen worden meegenomen in de thematische uitwerking van de structuurvisie die later dit jaar volgt. **De Structuurvisie Noordoostpolder bevat naast een analyse en een beleidskader een uitvoeringsparagraaf. De raad en inwoners zal worden betrokken bij de voortgang van deze ontwikkelingen.**

Doelstelling

De geactualiseerde stellingen uit de 'Toekomstvisie gemeente Noordoostpolder 2030' zijn het richtinggevend kader, de paraplu, voor de later dit jaar op te stellen integrale Structuurvisie Noordoostpolder.

Voorgesteld besluit

1. Instemmen met de geactualiseerde 10 richtinggevende stellingen uit de Toekomstvisie 2030.
2. Deze geactualiseerde stellingen vaststellen als kader voor de ontwikkeling 'Structuurvisie Noordoostpolder'

Argumenten

- 1.1 Evaluatie van de Toekomstvisie 2030 kan elke raadsperiode plaatsvinden zoals is besloten door de gemeenteraad in 2002.
- 1.2 Evaluatie vindt plaats aan de hand van de relevante trends en ontwikkelingen in de maatschappij, de overheid en specifiek voor gemeente Noordoostpolder.
- 2.1 De Toekomstvisie 2030 is de basis voor ruimtelijke ontwikkeling en daarmee een basis voor de te ontwikkelen Structuurvisie Noordoostpolder
- 2.2 Uitwerking van de 10 geactualiseerde stellingen van de Toekomstvisie Noordoostpolder 2030 op de thema's: wonen & leefbaarheid, bedrijvigheid, landschap & cultuurhistorie, natuur & water, recreatie & toerisme, landbouw en infrastructuur

Kanttekeningen

Bij het niet vaststellen van het richtinggevend kader, loopt het proces om te komen tot een wettelijk verplichte structuurvisie verdere vertraging op. De insteek is om deze vertraging waar mogelijk te voorkomen en het project Structuurvisie Noordoostpolder in 2009 af te ronden op basis van een breed gedragen strategisch beleidskader in de Toekomstvisie gemeente Noordoostpolder 2030.

Planning/uitvoering

Activiteit	Mijlpaal	B&W	Cie/ Raad
Afronden Evaluatie Toekomstvisie	Geactualiseerde Toekomstvisie 2030	28/4	18/5
Opstellen Communicatieplan	Communicatieplan extern		
Ontwikkelingskaarten College B&W	Ontwikkelingsambities college	16/5	
Uitwerking Toekomstvisie 2030 in thematische stellingen met ambities (ontwerp structuurvisie)			juni
Uitvoering Communicatieplan	Participatie maatschappelijke partners en inwoners in juni 2009		
Schrijven en vaststellen Structuurvisie	Structuurvisie	13/10	17/12
Ter visie leggen van Structuurvisie			

Bijlagen

1. Reactienota.
2. Evaluatie Toekomstvisie 2030 gemeente Noordoostpolder 2030

Het college van burgemeester en wethouders,
de secretaris, de burgemeester,

Portefeuillehouder : W.J. Schutte
Steller : P.Veenstra, cluster Fysiek, telefoon 3305

Evaluatie

'Toekomstvisie gemeente Noordoostpolder 2030'

10 richtinggevende stellingen

versie	1.3
datum	19 mei 2009
auteur(s)	Pietrick Veenstra

Inleiding

De gemeente Noordoostpolder is op grond van de nieuwe Wet op de ruimtelijke ordening verplicht tot het opstellen van een Structuurvisie. In het proces om te komen tot deze visie geldt de Toekomstvisie gemeente Noordoostpolder 2030: ruimte voor kwaliteit als richtinggevend kader. De Toekomstvisie 2030 is in 2002 door de gemeenteraad vastgesteld en er is besloten deze visie te evalueren en op basis van de huidige trends en ontwikkelingen te actualiseren.

In deze notitie wordt kort ingegaan op de wettelijke plicht om tot een structuurvisie te komen en een aantal trends en ontwikkelingen die hun invloed hebben op de gemeente Noordoostpolder. Vervolgens wordt ingegaan op de 10 richtinggevende stellingen uit de toekomstvisie 2030. In een themabijeenkomst zijn deze besproken en dit heeft geleid tot het herformuleren van de 10 stellingen.

Structuurvisie

Op 1 juli 2008 is de nieuwe Wet op de ruimtelijke ordening van kracht geworden. Deze wet verplicht gemeenten tot het opstellen van een structuurvisie voor haar grondgebied. De structuurvisie wordt het strategisch instrument in het kader van de ruimtelijke ontwikkeling. Dit vanuit het gedachtegoed dat elke gemeente een eigen beeld moet hebben van de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen.

Een structuurvisie kan een grondslag zijn voor het vestigen van een voorkeursrecht op grond van de Wet voorkeursrecht gemeenten en de structuurvisie geeft de gemeente ook bevoegdheden op grond van hoofdstuk 6 van de grondexploitatie wet met betrekking tot de verevening van bovenplanse kosten. In een overeenkomst over grondexploitaties kunnen alleen bepalingen in de overeenkomst worden opgenomen over financiële bijdragen aan ruimtelijke ontwikkelingen als daarvoor een basis ligt in een vastgestelde structuurvisie.

De structuurvisie is in maatschappelijk en bestuurlijk opzicht een belangrijk kader voor de afweging van concrete ruimtelijke beslissingen en voor de inzet daartoe van bestuurlijke uitvoeringsinstrumenten. De structuurvisie dient ook als 'input' voor provinciale plannen en voor samenwerking en overleg met omliggende gemeenten, in het bijzonder met betrekking tot de grensgebieden.

Deze notitie beperkt zicht tot de evaluatie van de 10 richtinggevende stellingen uit de Toekomstvisie gemeente Noordoostpolder 2030. In de volgende fase van het proces zal de uitwerking van de Structuurvisie aan de orde komen, in de structuurvisie zal per thema een uitwerking plaatsvinden. Daarnaast wordt er een uitvoeringsparagraaf in de structuurvisie opgenomen, waarin ook verder ingegaan wordt op de uitvoeringsinstrumenten.

Trends en ontwikkelingen

De trends en ontwikkelingen en ontwerpgegevens zijn in 2002 opgenomen in de Toekomstvisie 2030. In 7 jaar tijd veranderen trends en ontwikkelingen onder invloed van verschillende factoren, soms een accentverschil en soms een trendbreuk. Niet alleen trends en ontwikkelingen veranderen, ook verandert de rol van de gemeentelijke overheid door de tijd heen.

Grote trends in de wereld zijn bijvoorbeeld globalisering en regionalisering, de vergrijzing in West-Europa, afname van de bevolkingsgroei in Nederland na 2035 en de toenemende aandacht voor klimaat en duurzaamheid in de wereld.

Globalisering is de beleving dat de wereld steeds kleiner wordt, tijd en ruimte zijn relatief geworden. De hele wereld is bereikbaar en we staan in contact met de hele wereld door

internet en verre vakanties. Tegenover de globalisering staat een nieuwe vorm van regionalisering, mensen krijgen meer behoefte aan de eigen identiteit en authenticiteit in de 'grote wereld'. Deze behoefte van mensen richt zich op eigenheid en sociale samenhang in de directe omgeving.

Mensen worden ouder, deze ouderdom gaat door de toenemende welvaart gepaard met vitaliteit en mobiliteit. De 'zilveren generatie' staat na pensionering nog lange tijd actief in het leven. De samenstelling van de bevolking in Noordoostpolder wordt steeds heterogener en multicultureler. De oorspronkelijke agrarische achtergrond is minder vanzelfsprekend, gezinsverbanden veranderen en gezinsverdunding is een feit. Daarnaast zal het inwonertal van de gemeente op den duur krimpen. Naar verwachting zal na 2025 er een afname van bevolkingsgroei zijn in Noordoostpolder. Vooral waar het gaat om leefbaarheidvraagstukken in dorpen, publieke voorzieningen en woningbouw zal hier op ingespeeld moeten worden.

Klimaat en duurzaamheid worden steeds belangrijker. Milieubewustzijn als 'business' kent een stijgende lijn in de economie. Inwoners en bedrijven worden zich meer en meer bewust van de problemen zoals CO₂- uitstoot, ontbossing en het smelten van de ijskappen en de stijging van de waterspiegel en de toenemende afvalberg. Op het gebied van ruimte voor bedrijvigheid biedt deze ontwikkeling kansen voor Noordoostpolder.

Er is op diverse punten sprake van een terugtrekkende rijksoverheid. Veel taken zijn de laatste jaren overgeheveld naar de gemeente onder het motto: 'decentraal wat kan, centraal wat moet'. Ook zien we de trend dat burgers worden gevraagd hun eigen maatschappelijke verantwoordelijkheid te nemen binnen hun eigen leefomgeving. Hier zien we een duidelijk terugtrekkende overheid. Anderzijds vraagt nieuwe wet- en regelgeving ook om een sterkere sturing van de gemeente waar het bijvoorbeeld gaat om ruimtelijke inrichting. De gemeente ontwikkelt zich in dit kader meer en meer tot een regisseur van ontwikkelingen en past de mate van regie aan het thema. Initiërend en stimulerend enerzijds, sterk sturend anderzijds. Bij het ontwikkelen van beleid en het stellen van kaders zal gemeente Noordoostpolder steeds bewust een keuze moeten maken voor de verschillende rollen.

De gemeente Noordoostpolder is een jonge gemeente, opgebouwd in een relatief korte periode vanaf de jaren 40 van de vorige eeuw. Een polder met pioniers die de kansen van het nieuwe land ten volle benutten. Anno 2009 ontwikkelt de gemeente zich meer en meer zoals gemeenten op het zogenaamde 'oude land'. Maatschappelijke vraagstukken op het gebied van sociale cohesie, multiculturalisering, integrale veiligheid en voorzieningen spelen een rol. De ontwikkeling van een relatief homogene samenstelling van de bevolking naar een heterogene bevolking gaat door. Waar het gaat om de bebouwing en de infrastructuur in de gemeente speelt de komende jaren de dringende vraag om herstructurering. Herstructurering van de dorpskernen aan de hedendaagse wensen van bewoners met behoud van identiteit.

Vrachtwagens worden steeds groter en zwaarder, hetzelfde geldt voor het landbouwverkeer. De mobiliteit van de mensen neemt toe en de behoefte om te reizen neemt niet af. Dit leidt tot een toename van het aantal verkeersbewegingen. Beide ontwikkelingen stellen aanvullende eisen aan de wegenstructuur van de gemeente en een visie op de verkeersproblematiek en de mogelijkheden binnen het huidige wegennetwerk.

De Toekomstvisie gemeente Noordoostpolder

De basis van de toekomstvisie 2030 wordt gelegd in een tiental stellingen waarin de essentie voor de ontwikkelingen worden beschreven. Actuele ontwikkelingen worden getoetst aan deze stellingen en is daarmee voornamelijk een helder afwegingskader.

Ontwikkelingen worden in mindere mate geïnitieerd en geïnspireerd door de koers in de toekomstvisie, hiervoor is in 2002 bewust gekozen.

Uit de evaluatie en de toets aan de hedendaagse trends en ontwikkelingen komt de behoefte naar voren om als gemeente ook actief kansen te benutten en ontwikkelingen waar mogelijk en gewenst te sturen. Vanuit dit vertrekpunt zijn de stellingen tegen het licht gehouden en opnieuw geformuleerd waarbij de oorspronkelijke kernwaarden zijn gerespecteerd. Per stelling wordt een korte toelichting gegeven.

1. Noordoostpolder creëert echte ruimte voor ontwikkeling.

'Echte ruimte voor ontwikkeling' wordt het leidend principe in de strategische maatschappelijke en ruimtelijke keuzes. De denkrichting in deze identiteit, moet nog verder worden uitgewerkt, deze kan worden gebouwd op de pijlers:

- *puur energiek, de kenmerken van onze bevolking;*
- *betrokken samenwerken, de kenmerken van onze samenleving;*
- *respect voor het unieke ontwerp, dit is wat ons beroemd en onderscheidend heeft gemaakt;*
- *ontwikkelingsgericht, van oorsprong zijn we allemaal nieuwkomers gericht op nieuwe ontwikkelingen en mensen die denken in kansen en mogelijkheden.*

We zijn hierbij trots op wat is bereikt maar kijken ook naar de kansen voor de toekomst als 'nieuwste polder'. Inzet is om te versterken wat sterk is en daarvoor ruimte te bieden.

2. De gemeente stimuleert, faciliteert en regisseert ontwikkelingen.

*Het gemeentebestuur zet de koers en ontwikkelingsrichting uit, maar levert geen blauwdruk voor de toekomstige polder. De verhouding tussen gemeente, bedrijven, instellingen en burgers is veranderd. De gemeente is steeds vaker de regisseur van ontwikkelingen op sociaal en ruimtelijk gebied. De regisseur maakt samen met maatschappelijke partners **en de inwoners** de problemen helder, formuleert een visie en zoekt naar oplossingen. Zij brengt partijen bij elkaar en smeedt coalities, waarbij de partijen ook hun eigen verantwoordelijkheid nemen. De gemeente vervult een initiërende, stimulerende rol maar zal ook voorwaardenscheppend sturen en duidelijk de regie voeren vanuit een gebiedsgerichte benadering.*

3. De essenties van het unieke ontwerp van de gemeente worden bij ontwikkelingen gerespecteerd.

Ontwikkelingen in het gebied worden getoetst en gewogen aan de essenties van het oorspronkelijke concept. De essentie van het oorspronkelijke concept geeft de identiteit en de kernkwaliteit van het gebied aan. Hierbij zal worden uitgegaan van de vier landschappelijke kernwaarden: de concentrische opbouw, de groene eilandenstructuur, de openheid en het assenkruis. Ook met de huidige ontwikkelingen kan de essentie van het ontwerp blijven bestaan, alleen de functie verandert.

4. Noordoostpolder blijft primair een open agrarisch gebied en geeft ruimte aan duurzame en innovatieve initiatieven.

De agrarische sector in de gemeente is én blijft in de toekomst de grootste grondgebruiker. Ontwikkelingen in de markt vragen om ruimte. Noordoostpolder biedt naast ruimte voor landbouw ook ruimte voor andere pijlers, bijvoorbeeld natuurontwikkeling, recreatie en alternatieve energieopwekking, die in (economisch) belang toenemen. Ruimte voor en het versterken van kwaliteit blijft de basis voor duurzame en innovatieve ontwikkeling ondersteund door passende en aanpassende infrastructuur. Hierbij wordt vastgehouden aan de kenmerkende 'eilandenstructuur'. Landschappelijk wordt ook vastgehouden aan het assenkruis, maar de insteek van transformatiezones, wonen en werken, wordt losgelaten.

Lintbebouwing langs het assenkruis is ongewenst en leidt tot aantasting van de kenmerkende openheid.

5. De schaalgrootte van Noordoostpolder biedt de mogelijkheid tot zonering om de juiste functies op de juiste plaats te situeren.

Het vertrekpunt voor nieuwe functies is het optimaal aansluiten op de bestaande waarden en deze te versterken. De oorspronkelijke zonering uit toekomstvisie 2030 wordt op hoofdlijnen gehanteerd om verregaande versnippering van functies te voorkomen, clustering draagt bij aan de versterking van bestaande waarden en kwaliteit. Op hoofdlijnen betekent de zonering dat de westkant meer monofunctioneel een landbouwkarakter zal houden en in de overige gebieden functieverweving meer voor de hand ligt. Grootschalige ontwikkelingen blijven mogelijk en worden op een passende locatie gesitueerd.

6. 'Nieuw water' is zowel noodzaak als kans.

'Nieuw water' wordt gezien als een belangrijk ordenend principe voor de toekomstige inrichting. Door onder andere klimaatverandering zal de wateroverlast toenemen. De bergingscapaciteit van het bestaande watersysteem is onvoldoende toekomstbestendig om overlast te voorkomen. Er zal ruimte voor water moeten worden gezocht. Er wordt ingezet op duurzame en technische oplossingen om aan de wateropgave te voldoen. De meerwaarde en de kansen van water liggen in de multifunctionaliteit zoals berging, water voor de landbouw, natuurontwikkeling, water- en oeverrecreatie en waterwonen. Deze kansen worden bijvoorbeeld onderzocht in het kader van de Zuyderzeerland.

7. Noordoostpolder streeft naar een hoogwaardig woon-, werk- en leefklimaat voor al haar inwoners.

*De samenleving in de gemeente wordt steeds meer multicultureel en heterogeen. Het multiculturele karakter wordt in toenemende mate beïnvloed door instroom van andere geloofs- en internationale gemeenschappen. De prioriteit van de gemeente ligt in eerste instantie bij het bieden van kansen, mogelijkheden en voorzieningen voor **en samen met** haar inwoners. De pluriformiteit van de bevolking vraagt om meer divers en veranderend aanbod van voorzieningen en mogelijkheden op het gebied van bijvoorbeeld recreatie, **kwalitatief hoogwaardig onderwijs**, woningen, bedrijvigheid, infrastructuur en mobiliteit om de leefbaarheid te behouden. Daarnaast wil de gemeente nieuwe inwoners trekken door de unieke combinatie, die Noordoostpolder biedt, van agrarisch landschap, de dorpen én de stad.*

8. Interessante met elkaar verweven combinaties van wonen, recreëren en werken leiden tot differentiatie en een aantrekkelijk ruimtelijk contrast.

De mogelijkheid om verschillende functies ruimtelijk met elkaar te kunnen verweven, biedt kansen om aantrekkelijke gebieden te creëren binnen het landschap. Wij zien kansen voor een logische verweving van functies, daar waar het de kracht van het gebied versterkt. De zichtbare verweving zien wij in het bijzonder in het oosten (bijvoorbeeld de ontwikkeling Corridor) en zuiden van de gemeente. De kansen doen zich vooral voor op vrijkomende erven, die een nieuwe invulling moeten krijgen. Dit kan plaatsvinden zonder dat overal de essentie van het oorspronkelijke concept verloren gaat.

9. Noordoostpolder kiest voor leefbare dorpen en wijken met een eigen karakter en voorzieningenniveau.

De bevolkingsgroei neemt af en gezinnen worden steeds kleiner, Noordoostpolder

staat voor de uitdaging om in alle dorpen de leefbaarheid en het eigen karakter te ondersteunen. De gemeente kiest voor het ontwikkelen en clusteren van diverse publieke voorzieningen in Emmeloord en drie zorgclusterdorpen (Ens, Creil en Marknesse). Nagele en Schokland nemen om hun cultuurhistorische waarde een bijzondere plaats in waar het gaat om karakter en leefbaarheid. Vooruitstrevend gebruik van nieuwe technologieën (bijvoorbeeld digitale infrastructuur) verdient bijzondere aandacht bij het behouden van de leefbaarheid.

10. Dorpen en wijken worden geherstructureerd met behoud van de authentieke kwaliteiten.

Van 1948-1954 is gestart met de bouw van alle dorpen in Noordoostpolder. Dat betekent dat een groot deel van de woningvoorraad uit de jaren '50, '60 en '70 stamt, dit in tegenstelling tot een groot deel van de woningvoorraad van de overige provincies. Noordoostpolder ontwikkelt door. Niet alle woningen voldoen nog aan de hedendaagse eisen op bijvoorbeeld het gebied van grootte, duurzaamheid en milieu. Omdat veel woningen uit dezelfde tijdsperiode stammen, ligt er voor de hele gemeente een grote herstructureringsopgave. In samenwerking met de actieve partijen zal er geïnvesteerd worden in de herstructurering van de gebieden en dorpen met bijzondere aandacht voor de authentieke elementen van de oorspronkelijke opbouw en bouwstijl (Delftse school en het Nieuwe Bouwen). De bedrijventerreinen en infrastructuur zijn grotendeels in dezelfde periode aangelegd als de woningen. Ook hier ligt een grote revitaliseringopgave.

Deze tien stellingen geven de hoofdlijnen voor de actuele toekomstvisie 2030 aan. De ruimtelijke betekenis wordt in de volgende fase verder uitgewerkt in de Structuurvisie Noordoostpolder 2025. In deze uitwerking zullen diverse thema's waaronder infrastructuur, bedrijvigheid, wonen, leisure, landschap en natuur, water aan de orde komen.

